

POVIJEST INSTITUCIJA VOJNE KRAJINE. POVIJEST INSTITUCIJA U HRVATSKOJ 1848-1918.

(Godišnje savjetovanje SDARH prigodom 30. godišnjice Historijskog arhiva u Karlovcu)

»Radno i svečano« - sintagma kojom često obilježavaju razne godišnjice i slavlja. Međutim, za Historijski arhiv u Karlovcu proteklih 30 godina postojanja je zaista bilo 30 radnih godina. Ovaj naš Arhiv je pred 30 godina krenuo doslovce od početka da bi danas postao ugledna ustanova cijele regije koja prikuplja, čuva i obrađuje arhivsko blago nastalo na ovom području. Historijski arhiv u Karlovcu je i centar znanstvenih i stručnih skupova i žarišta bogate izdavačke djelatnosti. Konačno, jedino Karlovački arhiv u Hrvatskoj ima novu zgradu rađenu u skladu sa suvremenim zahtjevima arhivske teorije i prakse. O razvojnom putu Karlovačkog arhiva u proteklom razdoblju kompetentno je na svečanoj sjednici govorio direktor, dr. Đuro Zatezalo. On je najbolji poznavalac toga puta jer rukovodi Arhivom neprekidno 30 godina. Veliki broj uzvanika na svečanoj sjednici održanoj u dvorani Arhiva svjedoči o važnosti i ugledu ovoga Arhiva iako postoji samo 30 godina. Jubilej je okupio goste iz Hrvatske i cijele Jugoslavije - predstavnike arhivskih ustanova i društava, javnog života i političke vlasti. Čestitku je svečaru izrazio i predstavnik austrijskih arhiva, dr. Reiner Egger. Svečana se sjednica oduljila zbog velikog broja pozdravnih riječi i srdačnih čestitaka jubilarcu. »Radni« pečat ovoj svečanoj sjednici dalo je predavanje Katice Miholović »Organizacija uprave u slobodnom i kraljevskom gradu Karlovcu«. Kolege iz Karlovačkog arhiva su se potrudile da za ovu prigodu prirede analitički inventar Magistrata slobodnog i kraljevskog grada Karlovca - najstarijeg arhivskog fonda koji se čuva u njihovom Arhivu. Inventar je na promociji prikazala Rosana Bergant-Bušić.

Istog dana, na Plitvičkim jezerima u hotelu »Plitvice« je započet niz predavanja iz povijesti institucija Vojne krajine. Uvodno je dr. Mirko Valentić, znanstveni savjetnik Instituta za suvremenu hrvatsku povijest, dao pregled dosadašnjih radova na tu temu. Sredina 18. stoljeća je prekretnica u organizaciji Vojne krajine. Organizacione strukture starijeg razdoblja je prikazao Fedor Moačanin, a novo razdoblje od sredine 18. st. do ukinuća je sudionicima savjetovanja prezentirao već spomenuti dr. Valentić. Dr. Reiner Egger, arhivist iz bečkog Ratnog arhiva je obradio temu »Središnji organi Vojne krajine u Beču«. Arhivist Arhiva Hrvatske, Andrej Čebotarev je analizirao upravni sustav krajiških pukovnija, a njegova kolegica Silvana Planinić je pripremila rad o Okružnom upraviteljstvu Ogulin. Deana Kovačec, također iz Arhiva Hrvatske je izložila referat o Zagrebačkoj generalkomandi kao civilnoj upravi Vojne krajine. Dr. Drago Roksandić, profesor Filozofskog fakulteta u Zagrebu, sudionicima je prikazao Vojnu krajinu pod Francuskom upravom, od 1809. do 1813. Mr. Alexander Buczynski, doktorand iz Nizozemske je govorio o organizacijskom obliku vojnih komuniteta. Njegovim predavanjem je zaključen tematski blok o institucijama Vojne krajine.

Drugi tematski blok o institucijama u Hrvatskoj u razdoblju od 1848. do 1918. je otvorio dr. Hodimir Sirotković, profesor Pravnog fakulteta u Zagrebu. Njegovo izlaganje se odnosilo na organizaciju Sabora Hrvatske i Slavonije u nagodbenom

razdoblju. O strukturi i poslovanju Zagrebačke županije 1848-1918. govorila je Gordana Kos, arhivist Arhiva Hrvatske, a Dubravka Čengić, viši arhivist Historijskog arhiva u Zagrebu je prikazala razvoj gradske uprave Zagreba u istom razdoblju. Dr. Stjepan Sršan, viši arhivist Historijskog arhiva u Osijeku svoj je referat naslovio: »Upravne općine 1848-1918«. U radu je analizirao njihovu strukturu, poslovanje i značenje. Marko Landeka, arhivist iz istog, Osječkog arhiva je obradio školski sustav i školsko zakonodavstvo u Slavoniji u ovome razdoblju. Arhivski savjetnik dr. Ivan Pederin iz Historijskog arhiva u Zadru je iznio sistem austrijske cenzure nad dalmatinskim tiskom nakon 1848. godine. Za ovaj tematski blok savjetovanja pripremili su radove i Petar Strčić, direktor Arhiva Hrvatske: »Prilog povijesti Istarskog sabora (1861-1916)«, Frane Ivković, arhivist Historijskog arhiva u Zadru: »Organizacija uprave u Dalmaciji za vrijeme Druge austrijske vladavine« i Antun Brajković, arhivist iz Historijskog arhiva u Pazinu: »Institucije državne vlasti u Istri (1848-1918)«.

Njihovi radovi kao i svi radovi prezentirani na savjetovanju su predviđeni za objavljivanje u Arhivskom vjesniku.

Godišnja skupština Saveza društava arhivskih radnika je održana nakon savjetovanja. Na skupštini je utvrđeno da će domaćin savjetovanja 1991. biti Historijski arhiv u Bjelovaru, a teme savjetovanja su: Arhivi i promjene u političkom sistemu (nakon prvih višestranačkih izbora) i Primjena računala u arhivima. Ujedno je odlučeno da se pristupi izmjeni Statuta Saveza.

Tradicionalno drugarsko veče i obilazak Plitvičkih jezera na završetku godišnjeg druženja arhivista Hrvatske (osim kolega iz Splita koji zbog prometne blokade na kninskom području nisu mogli doći) doprinijeli su potpunom uspjehu ovogodišnjeg savjetovanja koje su besprijekorno organizirali kolege iz Historijskog arhiva u Karlovcu.

Ivo Ficović

GODIŠNJA SKUPŠTINA DRUŠTVA ARHIVSKIH RADNIKA PAZIN-RIJEKA 1990. G. I SAVJETOVANJE »IZVORI ZA POVIJEST OTOKA KRKA«

U Rijeci, u prostorijama Historijskog arhiva Rijeka, 5. studenoga 1990. g. održana je redovna Godišnja skupština strukovnog društva arhivskih radnika iz Istre i s riječkog područja.

Sjednici je predsjedavala Jadranka Kaloper-Bakrač, predsjednica Društva i direktorica Historijskog arhiva Rijeka.

Izvještaj o radu Društva od 14. 4. 1989. g. do 5. 11. 1990. g. te Plan rada Društva za iduću godinu iznijela je Mladenka Hammer, predsjednica Izvršnog odbora. Kao jedan od važnijih oblika djelatnosti Društva ocijenjeno je organiziranje savjetovanja na